

WPROWADZENIE

W badaniu postępujących procesów rozwoju społecznego, gospodarczego i kulturowego szczególnie ważną rolę odgrywa rozwijanie działalności innowacyjnych, które w zasadniczym stopniu wpływają na podnoszenie konkurencyjności przedsiębiorstw i różnej skali układów przestrzennych. Dlatego problematykę badawczą innowacyjności należy traktować jako szczególnie ważną, a coraz precyzyjniejsze poznawanie związanych z nią procesów powinno stwarzać racjonalne przesłanki dla kształtowania struktur lokalnych, regionalnych i krajowych. Innowacyjna gospodarka jest w zasadniczym stopniu kluczem do wzrostu gospodarczego oraz podnoszenia poziomu i jakości życia społeczeństwa. Ważną rolę w tym zakresie spełnia prezentowanie i upowszechnianie wiedzy dotyczącej wpływu innowacyjności na zmiany gospodarki w różnej skali układów przestrzennych.

Do tego nurtu badawczego nawiązują przedstawione w niniejszym tomie prace badawcze poszczególnych Autorów. Prezentują one różne podejścia w zakresie analizy wpływu innowacyjności na zmianę gospodarki układów przestrzennych. Zawierają omówienia problematyki badawczej w literaturze przedmiotu, oraz zastosowane ujęcia metodyczne zobrazowane odpowiednimi studiami empirycznymi, prowadzonymi w krajowych ośrodkach akademickich, a także w Irkucku i w Ołomuńcu.

Tom otwiera przegląd problematyki otwartej ekonomii oraz jej częściowej weryfikacji empirycznej (K.W. Krupa). Omówione zostały inicjatywy 16 federalnych agencji i biur, które stawiały sobie za cel wykorzystanie potencjału intelektualnego pracowników oraz rezultaty ich zachowań kreatywnych w celu poprawy wskaźnika rozwoju ekonomicznego. Przedstawiono także główne cele programu, które po pewnej modyfikacji mogą być wykorzystane dla budowy strategii rozwoju innych regionów z uwzględnieniem idei partnerstwa publiczno-prywatnego.

Szczególne znaczenie dla podnoszenia konkurencyjności gospodarki mają jakość i poziom nowoczesności przemysłu (W. Gierańczyk). Znaczącą rolę w zakresie pobudzania jego innowacyjności odgrywa jakość kapitału ludzkiego, który w zasadniczym stopniu przyczynia się do podnoszenia konkurencyjności produkcji przemysłowej i efektów działalności sektora budownictwa (P. Šimáček, Z. Szczyrba).

Poziom innowacyjności podmiotów gospodarczych, jakość zarządzania i otoczenia instytucjonalnego w głównym stopniu wpływają na kształtowanie niekonwencjonalnych miast. Wskazują na to prezentowane prace określające nowatorski potencjał metropolii francuskich i miast syberyjskich (A. Jakobson), wykształcanie się różnych typów krajowych miast akademickich ze względu na poziom i jakość potencjału innowacyjnego (P. Siłka) oraz miast wschodniego pogranicza (A. Brzosko-Seremak).

Innowacyjność odgrywa ważną rolę także w kształtowaniu struktur regionalnych. Podkreślają to prace omawiające problematykę postępowości regionów krajów Grupy Wyszehradzkiej (A. Golejewska), przemiany regionów Syberii w zakresie instytucjonalnych

czynników rozwoju (N. Kaluizhnova), a także przebudowy ich potencjału gospodarczego (I. Blinow). Ważną rolę w podnoszeniu atrakcyjności danego obszaru dla pobudzenia czynników rozwoju odgrywają również marketing regionalny i budowa marki regionalnej (M. Zdon-Korzeniowska).

Poziom innowacyjności w różnym stopniu kształtuje strukturę bazy ekonomicznej poszczególnych krajów. Wskazuje na to praca podejmująca problematykę innowacyjności polskiej gospodarki na tle krajów Unii Europejskiej (P. Nowak), a także artykuł prezentujący przebudowę terenów związanych uprzednio z obronnością w Republice Czeskiej (J. Hercik, Z. Szczyrba). Pobudzanie innowacyjności gospodarki wpływa na jej elastyczność i przemiany zachowań społecznych (T.T. Brzozowski) oraz zależy od zasobów finansowych struktur samorządowych (P. Brezdeń, W. Spallek).

Przedstawione prace stanowią przegląd problematyki badawczej oraz prezentują interesujące studia empiryczne, które mogą być podstawą do podejmowania kolejnych badań, celem dalszego rozwijania tej szczególnie aktualnej i ważnej tematyki, dla poznawania oraz kreowania nowatorskich rozwiązań społeczno-gospodarczych w różnej skali układów przestrzennych.

Zbigniew Ziolo, Tomasz Rachwał